

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-КЛАСОВОДІВ

У статті здійснено аналіз психологічних процесів, які сприяють формуванню мовнокомунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів. З'ясовано, що мовнокомунікативна компетентність забезпечена такими психологічними процесами, як: розвинене мислення, мотивація навчання, інтелект, мовна діяльність та ін. Розглянуто процес спілкування як діяльність. Визначено, що саме спілкування займає провідну позицію у педагогічній діяльності, оскільки зумовлене діалогічною взаємодією у навчально-виховному процесі. Проаналізовано умови, за яких педагогічне спілкування буде найоптимальнішим.

Постановка проблеми. Формування мовнокомунікативної компетентності майбутнього вчителя початкових класів базується на врахуванні екстралінгвістичних, психологічних і психолінгвістичних чинників у їх єдності, шліфується у ситуаціях професійного спілкування, комунікативних інтенціях і текстах, які виконують роль стимулятора висловлювання студентів.

Аналіз останніх досліджень. Дослідження психологів (Л. Виготський, М. Жинкін, І. Зимня, К. Костюк, Е. Леннеберг, О. Леонт'єв, О. Лурія, Є. Пасов та ін.) засвідчили, що мовнокомунікативна компетентність забезпечується такими психологічними чинниками, як: *розвинене мислення, мотивація навчання, інтелект, зовнішнє та внутрішнє мовлення та ін.*

Метою статті є аналіз окремих психологічних положень та аспектів, що сприяють формуванню мовнокомунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи психологічні основи проблеми формування професійної мовнокомунікативної компетентності студентів, доцільно провести загальний огляд праць із загальної психології, лінгвістики й психолінгвістики, у яких з'ясовано питання про розмежування понять "мова" і "мовлення", визначено сутність мовлення як діяльності, висвітлено аспекти процесу спілкування.

У фахових лінгвістичних дослідженнях підкреслюється нерозривний зв'язок мови й мовлення. Саме засобом мовлення реалізується первинна для мови функція спілкування, без якої неможливе саме існування мови. Під мовленням розуміють психофізіологічну діяльність людини, спрямовану на вираження думок й обмін інформацією, практичне користування мовними засобами у конкретній мовленнєвій ситуації. "Мова, – пише А. Білецький, – це сукупність правил, за якими будується мовлення, будується мовне повідомлення, за допомогою яких спілкуються люди" [1: 16].

У сучасній психології остаточному розмежуванню понять "мова" і "мовлення" сприяла праця Л. Виготського "Мислення та мовлення" (1934, 1956). Це призвело до зміни й самого предмета вивчення в системі таких наук, як психологія та лінгвістика. О. Леонт'єв зазначав, що "психологія вивчає відтак процеси говоріння, тобто мовлення, лінгвістика ж вивчає мову як систему" [2: 11].

За визначенням психологів, *мова* – об'єктивно існуюча історично усталена система звуків, лексики, правил словотворення і словозміни, побудови речень і тексту, якими користуються її носії для висловлення думок, передачі почуттів. *Мовлення* – це складна свідомо діяльність, спрямована на досягнення певних цілей спілкування людини з іншими людьми. Мовлення здійснюється засобами певної мови з усіма особливостями її словникового складу і граматичної будови, підкоряється її законам і правилам. Отже, мовлення слугує основою створення мови і є формою актуального її існування.

Процес використання людиною мови для спілкування названо *мовленнєвою діяльністю*. Розуміння мовлення як певного виду діяльності, тобто мовленнєвої діяльності, уперше було викладено Л. Виготським і розроблено у працях М. Жинкіна, О. Леонт'єва та ін. С. Єрмоленко і Л. Мацько вважають, що "мовна діяльність має бути покладена в основу викладання мови. Вона передбачає психолінгвістичну орієнтацію на сприймання, розуміння, засвоєння, відтворення та активне продукування мовних текстів" [3: 28]. Саме мовленнєва діяльність є основою навчальної діяльності учнів і професійної діяльності вчителя. Мовленнєва діяльність ґрунтується на психічній діяльності людини, залежить від її інтелектуального та емоційного розвитку і спирається на мовні знання.

Окрім того, розрізняють зовнішнє і внутрішнє мовлення, яке розглядається у психології як різновид мовної діяльності, що виступає в ролі механізму мовного мислення. Психологію внутрішнього мовлення особистості й базові положення процесу корекції внутрішнього мовлення людини детально описав Б. Баєв у праці "Психологія внутрішнього мовлення" [4]. Задум висловлювання виникає саме у внутрішньому мовленні, де набуває певної граматичної й стилістичної структури і відзначається помітною згорнутістю, еліптичністю. Внутрішнє мовлення виконує функції обдумування, планування, регулювання діяльності, підготовки до акту спілкування і є одним із важливих засобів і механізмів психічної діяльності, "пусковим механізмом" довільних дій людини, механізмом свідомої регуляції її поведінки, і зовнішньої, і внутрішньої [4: 182]. Роль внутрішнього мовлення полягає в тому, що воно матеріально закріплює думку. Слухач використовує внутрішнє мовлення для

узагальнення й запам'ятовування зовнішнього, звучного мовлення. Внутрішнє мовлення, таким чином, є проміжною ланкою між мисленням і зовнішнім мовленням.

Зовнішнє мовлення реалізується на практиці в усній та писемній формах. Проблему співвідносності усного і писемного мовлення, їх специфіку досліджували І. Бодуен де Куртене, Б. Ананьєв, Л. Виготський, М. Жинкін, С. Рубінштейн, які довели, що писемне мовлення як діяльність складніше від усного.

На нашу думку, дослідження проблеми формування мовнокомунікативної компетентності майбутнього вчителя у процесі педагогічного спілкування потребує з'ясування понять "усне мовлення" і "писемне мовлення".

Найпростішою структурою є *усне афективне мовлення*, яке й мовленням може називатися лише умовно, оскільки в ньому немає чіткого мотиву, а його місце посідає афективне напруження, яке дістає вихід у формі вибуку.

Діалог є найдавнішим видом усного мовлення – це безпосереднє спілкування двох і більше людей (полілог) у формі розмови чи обміну репліками. Діалогічне мовлення завжди мотивоване, оскільки містить у собі прохання чи наказ, передачу повідомлення чи висловлення почуттів. Характерним для діалогічного мовлення є й те, що воно здебільшого відбувається в умовах конкретної ситуації і супроводжується невербальними засобами спілкування – жестами, мімікою, пантомімікою тощо. Це мовлення ситуативне, неповне, скорочене, фрагментарне, але зрозуміле, оскільки кожне висловлювання зумовлене попереднім.

Усне монологічне мовлення – це складний різновид мовлення, який може виступати у формі розповіді, доповіді, лекції. Монолог характеризується розгорнутістю, активністю, організованістю, зв'язністю, конкретністю, послідовністю, доказовістю, граматичною правильністю [5: 406].

Найскладнішим різновидом висловлювання є *писемне монологічне мовлення*. Воно з'явилося пізніше за усне. Особливістю писемного мовлення є, насамперед те, що це мовлення без співрозмовника чи з уявним співрозмовником. На відміну від усного, писемне мовлення значною мірою регламентується граматичними і стилістичними нормами, що обмежує спектр виявів емоційних станів суб'єктів мовлення. Однак завдяки письму долаються просторово-часові обмеження, підсилюється змістовність спілкування. Писемне мовлення характеризується також високою довільністю. Будуючи кожне речення, ми порівнюємо його з попередніми і за необхідності вносимо корективи, тим часом як у монологічному мовленні це не завжди можливо. У процесі вправління можна досягти високого рівня культури писемного мовлення, який дає змогу висловлювати думки так, щоб вони були зрозумілі читачеві. При цьому розвивається усне монологічне мовлення й особистість загалом [5: 408]. Писемне мовлення засвоюється у процесі навчання і шляхом виправлення довільно сформованих навичок. Такий спосіб первинного засвоєння писемного мовлення – одна з істотних відмінностей між усним і писемним мовленням як предметами навчання.

Однак рівень сформованості мовнокомунікативної компетентності майбутнього вчителя залежить не тільки від навичок зовнішнього мовлення, а й від навички мислення, оскільки мова, передусім, постає в мисленні людини. Іван Огієнко підкреслював тісний зв'язок мови і мислення: "Мова – то ж вияв людського Духа, що поза зв'язком із мисленням не існує, а це відразу наказує нам глибше заглянути до джерел повстання її й скооперуватися з психологією. І тільки ставши на ґрунт психології, мовознавство вернуло мову знов до людини. Таке ставлення справи – це великий здобуток мовознавства другої половини ХІХ віку, і з того часу психологічна метода в мовознавстві шириться все більше та глибше" [6].

Зв'язок мови й мислення досліджували В. Гумбольдт, Ф. де Соссюр, Г. Герbart, Д. Штейнталь, О. Леонт'єв, В. Петровський, Е. Юдін, С. Смирнов та ін. Мова й мислення нерозривно пов'язані та одне без одного не існують. Проте, являючи собою єдність, мова й мислення – не тотожні явища. Мова є явищем матеріальним, оскільки вона виявляється у звуках, мислення ж – ідеальне: воно є властивістю особливо організованої матерії – мозку. Будучи відмінними, мова і мислення перебувають у нерозривному діалектичному зв'язку. Аналізуючи мовні явища, треба враховувати, що численні їх зміни пов'язані з розвитком мислення, як і розвиток мислення у багатьох моментах залежить від мови.

Відомо, що мислення й мовлення формуються у процесі практичної діяльності. Будь-яка діяльність починається із мотивом та планом і завершується результатом, досягненням накресленої мети. "Поняття діяльності, – зазначає О. Леонт'єв, – необхідно пов'язати з поняттям мотиву. Діяльності без мотиву не буває" [2: 12]. Мотиваційний компонент – це основний чинник і передумова засвоєння нових знань індивідом. Постійні пізнавальні інтереси викликають прагнення переборювати труднощі інтелектуального характеру, тобто саме, мотивація уможливує достатньо високий рівень оволодіння комунікативною компетентністю й навичками різних рівнів.

Найпродуктивнішими у навчальній діяльності студентів є внутрішні, пізнавальні мотиви, оскільки вони ґрунтуються на зацікавленості. Серед внутрішніх мотивів у студентів варто розвивати професійно-ціннісний мотив, який спонукає їх до засвоєння професійних знань і вдосконалення фахової комунікативної майстерності. Отже, у процесі формування мовнокомунікативної компетентності вдосконалення культури усної й писемної комунікації, важливо враховувати мотиваційний компонент психологічного потенціалу особистості студентів педагогічних факультетів ВНЗ.

Важливим психологічним аспектом формування професійної мовнокомунікативної компетентності майбутнього вчителя початкових класів є інтелектуальний потенціал. Готуючи студентів до майбутньої професійної діяльності, потрібно пам'ятати про те, що відомості, які вони отримують у процесі навчання, можуть

втратити свою актуальність на момент початку їхньої роботи. Отже, важливого значення набувають уміння студента самостійно здобувати й опрацьовувати інформацію, здобувати знання, по-новому, нестандартно вирішувати проблеми, що виникатимуть у процесі роботи. Таку можливість можуть дати *інтелектуальні вміння*. За визначенням А. Усової й А. Боброва [7], інтелектуальні вміння – це складне утворення, яке поєднує у собі різні пізнавальні вміння, тобто уміння самостійно здобувати знання (наприклад, самостійно опрацьовувати літературу, вести спостереження, проводити досліди та ін.). Проте інтелектуальні вміння не вичерпуються пізнавальними, оскільки інтелектуальна діяльність охоплює і професійну, і наукову діяльність. В основі інтелектуальних умінь лежить система інтелектуальних дій, що складається з логічних мисленневих операцій (аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування, порівняння, конкретизація, встановлення зв'язків). Основними рисами інтелектуальних умінь є плановість, прогресивність, злиття розумової та практичної діяльності, варіативність способів досягнення мети. Сформовані інтелектуальні вміння сприяють досягненню максимальних результатів за мінімальної витрати часу, дають можливість оперативно і чітко керувати процесом навчання. Численні наукові дослідження доводять, що інтелектуальні вміння частково містяться в мові та засвоюються разом з нею.

Отже, інтелектуальні вміння будуть сформовані у студента за умови, що у процесі навчання не лише засвоюються вже здобуті знання, але й формуються, розвиваються мисленневі дії, людина вчиться міркувати, самостійно знаходити рішення, використовувати ці знання у нових незвичайних умовах.

Думка про мовлення як один із видів людської діяльності знайшла продовження у дослідженнях І. Зимньої – "мовна діяльність являє собою процес активної цілеспрямованої взаємодії людей, опосередкований мовою і зумовлений ситуацією спілкування" [8: 40]. Мова як знакова система знаходить практичне втілення у мовленні – процесі використання засобів мови. Необхідність застосування мови у комунікативних цілях – з метою повідомлення інформації іншому – виникає внаслідок потреби передання думок, уявлень, ідей, знань, вражень, тобто суб'єктивного досвіду ініціатора мовлення. На цій основі формується мовленнєва діяльність – використання мовлення у процесі спілкування, здійснюється мовленнєва комунікація – передавання інформації. Отже, інформація становить зміст спілкування.

Спілкування може розглядатися як аспект, умова або як окремий вид діяльності. А взаємозв'язок спілкування й діяльності полягає саме в тому, що завдяки спілкуванню діяльність організовується. Специфіка спілкування у процесі діяльності полягає у створенні можливості для організації та координації діяльності комунікантів. У спілкуванні відбувається збагачення діяльності, розвиваються й утворюються нові зв'язки й стосунки між людьми. Діяльність і спілкування психологами характеризуються як дві площини соціального існування людини. Для того, щоб існувати, кожна особа відчуває потребу у спілкуванні. Спілкування – це багатоплановий процес, в якому виокремлюють такі головні функції, як: регулювання спільної діяльності, пізнання, формування свідомості людини й самовизначення індивіда. У єдиному процесі спілкування виділяють три взаємопов'язані аспекти – комунікативний, інтерактивний, перцептивний.

Комунікативний аспект – це різні форми й засоби обміну і передавання інформації, завдяки яким стає можливим збагачення досвіду, нагромадження знань, опанування діяльності, узгодження дій та взаєморозуміння людей. Комунікативна функція спілкування, що здійснюється за допомогою мови, є необхідною умовою наступності розвитку поколінь, соціального та наукового прогресу людства, індивідуального розвитку особистості [5: 208].

Інтерактивний аспект передбачає контакти між людьми, які не обмежені лише потребами передавання інформації. Завдяки спілкуванню людина здійснює вплив на інших людей, виконує регуляцію не тільки власної поведінки, а й поведінки інших людей і реагує на їхні дії. Тут виявляються феномени, властиві спільній діяльності, зокрема сумісність людей, їхня спрацьованість, здійснюється взаємна стимуляція і корекція поведінки. Інтерактивна функція спілкування характеризується такими діями людей, які створюють реальну ситуацію взаємодії.

Перцептивний аспект – розуміння людини людиною. Інформація, яку отримують співрозмовники під час контактів по різних каналах, дає можливість створити більш або менш об'єктивну думку про те, що являє собою партнер по спілкуванню, зазирнути в його внутрішній світ, зрозуміти мотиви його поведінки, звички, ставлення до фактів дійсності. У процесі розуміння співрозмовника виокремлюють два рівні. На першому відбувається усвідомлення цілей, мотивів, настанов іншої людини. Другий рівень взаєморозуміння характеризується здатністю прийняти цілі, мотиви, настанови іншої людини як свої власні. Однією з особливостей перцептивного аспекту є формування міжособистісних стосунків.

Уміння спілкуватися передбачає певний рівень психологічної культури, яка охоплює вміння розуміти інших людей; адекватно реагувати на їхню поведінку й вибирати такі форми звертання, які відповідають індивідуальним особливостям партнера у спілкуванні. Джерелами формування психологічної толерантності спілкування є, насамперед, власний стихійний досвід спілкування, теоретичні знання, а також здатність до співпереживання й вправління в такій поведінці, яка б не принижувала гідності інших людей. Здійснення спілкування вимагає наявності умінь. "Щоб повноцінно спілкуватися, людина повинна мати цілу низку умінь. Вона повинна, по-перше, вміти швидко і правильно орієнтуватися в умовах спілкування, по-друге, вміти правильно спланувати своє мовлення, по-третє, знайти адекватні засоби для передачі цього змісту, по-четверте, вміти забезпечити зворотній зв'язок. Якщо будь-яка з ланок буде порушена, мовцеві не вдасться досягти бажаних результатів спілкування – воно буде неефективним" [9: 33].

Спілкування в деяких видах діяльності займає провідну, професійно значущу позицію і переходить у категорію функціональну. Це, насамперед, педагогічне спілкування, яке формує у студентів уміння й навички професійного спілкування вчителя з учнем, виконує педагогічні функції і спрямоване на їхнє взаємне інтелектуально-особистісне зростання. Педагогічне спілкування зумовлене діалогічною взаємодією у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи. Саме спілкуванню надається статус провідного типу діяльності, оскільки воно загалом виконує інтеграційну функцію – через нього реалізуються інші види діяльності, а головне – цілі навчання та виховання.

Оптимальним педагогічним спілкуванням є таке, за якого:

1. створюються найкращі умови для розвитку мотивації учнів і творчого характеру навчальної діяльності;
2. відбувається сприяння формуванню гармонійної особистості;
3. забезпечується сприятливий емоційний клімат навчання;
4. відбувається запобігання виникненню психологічних бар'єрів;
5. забезпечується управління соціально-психологічними процесами в дитячому колективі;
6. максимально використовуються особистісні якості вчителя [5: 403].

Спілкування посідає особливе місце в роботі вчителя, оскільки передбачає інтенсивний обмін інформацією між ним і учнями. Від того, як повно він використовує різноманітні комунікативні засоби, враховує рівень поінформованості учнів, значною мірою залежить ефективність педагогічної діяльності. Під час педагогічного спілкування вчитель має реалізовувати головні професійні функції навчання, виховання, розвитку особистості. Тому метою педагогічного спілкування є не тільки досягнення взаєморозуміння між співрозмовниками, а й ініціювання всебічного гармонійного розвитку іншої людини. В. Кан-Калік у праці "Вчителю про педагогічне спілкування" зауважує, що інколи мовлення вчителя (особливо початківця) займає у навчальному процесі невинновардано багато часу. Тому варто використовувати можливості немовних (невербальних) засобів спілкування. Невербальна комунікація передбачає обмін не тільки оформленими у слово повідомленнями між людьми, а також їх інтерпретацію. Засоби невербальної комунікації є носіями професійно й особистісно значущої інформації. Використання і розуміння вчителем невербальних засобів допомагає істотно підвищити ефективність педагогічної взаємодії, обміну інформацією. Саме тому в багатьох літературних і наукових джерелах досліджено питання вербального спілкування педагога. Володіння учителем засобами вербальної комунікації передбачає майстерне володіння усним, писемним та внутрішнім мовленням. Важливим є уміння вчителя за допомогою власно створеного тексту здійснювати передачу інформації, організувати учнів на сприймання, запам'ятовування й відтворення навчального матеріалу; використовувати багатство мови у професійно-педагогічній комунікативній діяльності.

Отже, студіювання досліджуваної проблеми дало можливість з'ясувати, що формування мовнокомунікативної професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів неможливе без урахування психологічних засад, адже універсальний комплекс дій людини формується на психологічній основі.

Спираючись на дослідження психології спілкування, маємо за мету створити методичну систему формування професійної мовнокомунікативної компетентності у майбутніх учителів-класоводів, що і окреслює перспективу наших подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Білецький А. О. Про мову і мовознавство : [навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Андрій Олександрович Білецький – К. : АртЕк, 1997. – 224 с.
2. Леонтьев А. А. Психолінгвістическіє єдінити і порождєніє речевого высказывания / Алексей Алексеевич Леонтьев. – М. : Наука, 1969. – 303 с.
3. Єрмоленко С. Навчально-виховна концепція вивчення української (державної) мови / С. Єрмоленко, Л. Мацько // Дивослово. – 1994. – № 4. – С. 27–30.
4. Басаєв Б. Ф. Психологія внутрішнього мовлення / Б. Ф. Басаєв. – К. : Рад. шк., 1967. – 256 с.
5. Загальна психологія : [підручник] / [за заг. ред. С. Д. Максименка]. – [2-ге вид., переробл. і доповн.]. – Вінниця : Нова кн., 2004. – 704 с.
6. Огієнко І. Вступ до вивчення Складні / Іван Огієнко // Складня української мови : в 6 т. – Т 1. – Друкарня О. О. Василя у Жовкві, 1935. – 196 с.
7. Усова А. В. Формирование у учащихся учебных учений / А. В. Усова, А. А. Бобров. – М. : Знание, 1987. – 80 с.
8. Зимняя Й. А. Психологическіє аспекты обучения говорению на иностранном языке / Ирина Алексеевна Зимняя. – М. : Просвещение, 1978. – 185 с.
9. Психологическіє проблемы массовой коммуникации / [под ред. А. А. Леонтьева]. – М. : Просвещение, 1975. – 148 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Bilets'kyi A. O. Pro movu i movoznavstvo [On the Language and Linguistics] : [navh. posib. dlia stud. filol. spets. vyshch. navch. zakl.] / Andrii Oleksandrovych Bilets'kyi. – K. : ArtEk, 1997. – 224 s.
2. Leont'ev A. A. Psikhologvsticheskie edinitsy i porozhdenie rechevogo vyskazyvaniia [Psycholinguistic Units and the Production of the Speech Expression] / Aleksei Alekseevich Leont'ev. – M. : Nauka, 1969. – 303 s.
3. Ermolenko S. Navchal'no-vykhovna kontseptsiia vyvchennia ukrains'koi (derzhavnoi) movy [The Teaching Educational Conception of the Ukrainian (State) Language Learning] / S. Ermolenko, L. Mats'ko // Dyvoslovo [The Wonder Word]. – 1994. – № 4. – S. 27–30.

4. Basaev B. F. *Psykholohiia vnutrishniogo movlennia* [Psychology of the Inner Speech] / B. F. Basaev. – К. : Rad. shk., 1967. – 256 s.
5. *Zagal'na psykholohiia* [General Psychology] : [pidruchnyk] / [za zag. red. S. D. Maksymenka]. – [2-ge vyd., pererobl. i dopovn.]. – Vinnytsia : Nova kn., 2004. – 704 s.
6. Ogienko I. *Vstup do vyvchennia Skladni* [the Introduction to the Syntax of the Ukrainian Language] / Ivan Ogienko // *Skladnia ukrains'koi movy* [The Syntax of the Ukrainian Language] : v 6 t. – T. 1. – Drukarnia O. O. Vasyliia u Zhovkli, 1935. – 196 s.
7. Usova A. V. *Formirovanie u uchashchikhsia uchebnykh uchenii* [Students' Scientific Learning Formation] / A. V. Usova, A. A. Bobrov. – М. : Znanie, 1987. – 80 s.
8. *Zimniaia I. A. Psikhologicheskie aspekty obucheniiu govoreniu na inostrannom yazyke* [Psychological Aspects of Learning to Speak on the Foreign Language] / Irina Alekseevna Zimniaia. – М. : Prosveshchenie, 1978. – 185 s.
9. *Psikhologicheskie problemy masovoi kommunikatsii* [Psychological Problems of the Mass Communication] / [pod red. A. A. Leont'eva]. – М. : Prosveshchenie, 1975. – 148 s.

Матеріал надійшов до редакції 17.01. 2013 р.

***Подгурская В. Ю. Психологические аспекты формирования языковой коммуникативной компетентности
будущих учителей-классоводов.***

В статье осуществлён анализ психологических процессов, которые способствуют формированию языковой коммуникативной компетентности будущих учителей начальных классов. Выяснено, что языковая коммуникативная компетентность обеспечивается такими психологическими процессами, как: развитое мышление, мотивация к обучению, интеллект, языковая деятельность и т. д. Рассмотрен процесс общения как деятельность. Определено, что именно общение занимает основную, значимую позицию в педагогической деятельности, так как обусловлено диалогическим взаимодействием в учебно-воспитательном процессе. Проанализированы условия, при которых педагогическое общение будет самым оптимальным.

***Podgurskaia V. Yu. Psychological Aspects of Future Class Teachers' Language Communicative
Competence Formation.***

The article analyzes psychological processes, promoting to the future primary teachers' language communicative competence formation. It is clarified that the language communicative competence is provided by such psychological processes as developed thinking, motivation to learning, intellect, language activity etc. The communication process as the activity is considered. It is determined that the communication takes the leading, considerable meaning in the pedagogical activity, because it is stipulated by the dialogue interaction in the educational process. The conditions under which the pedagogical communication will be the most appropriate are analyzed.